

MEDIJSKA PISMENOST, KORONA VIRUS I GRAĐANI CRNE GORE

ISTRAŽIVANJE JAVNOG MNJENJA

JUN, 2021.

O istraživanju

Istraživanje javnog mnjenja o upotrebi medija i medijskoj pismenosti predstavlja ponovljeno kvantitativno istraživanje, sa ciljem godišnjeg praćenja tendencija i promjena u stavovima i mišljenju građana Crne Gore kada je riječ o kritičkom sagledavanju medijskog sadržaja i upotrebe medija.

Istraživanje je sprovedeno na reprezentativnom uzorku koji je definisan kao slučajni troetapni stratifikovani uzorak. Procjena uzorkovanja zasnovana je na dostupnim podacima popisa stanovništva iz 2011. godine i procjena o demografskim karakteristikama populacije iz 2020. godine. Uzorak je reprezentativan prema socio-demografskim kriterijumima – region, tip naselja, pol i uzrast.

Istraživanje je sprovedeno u periodu od 04. marta do 05. maja, 2021. Obuhvaćeno je 16 crnogorskih opština, a učestvovalo je 922 ispitanika. Anketiranje „licem u lice“ trajalo je u prosjeku 15 minuta. Za potrebe istraživanja konstruisan je upitnik koji obuhvata šest cjelina: upotreba medija; povjerenje u medije; kvalitet informacija; „lažne vijesti“ i dezinformacije; „lažne vijesti“ i koronavirus; odgovornost i kontrola informacija.

Margina greške za pojave sa incidencom 50% iznosi +/- 3.23%

UPOTREBA MEDIJA

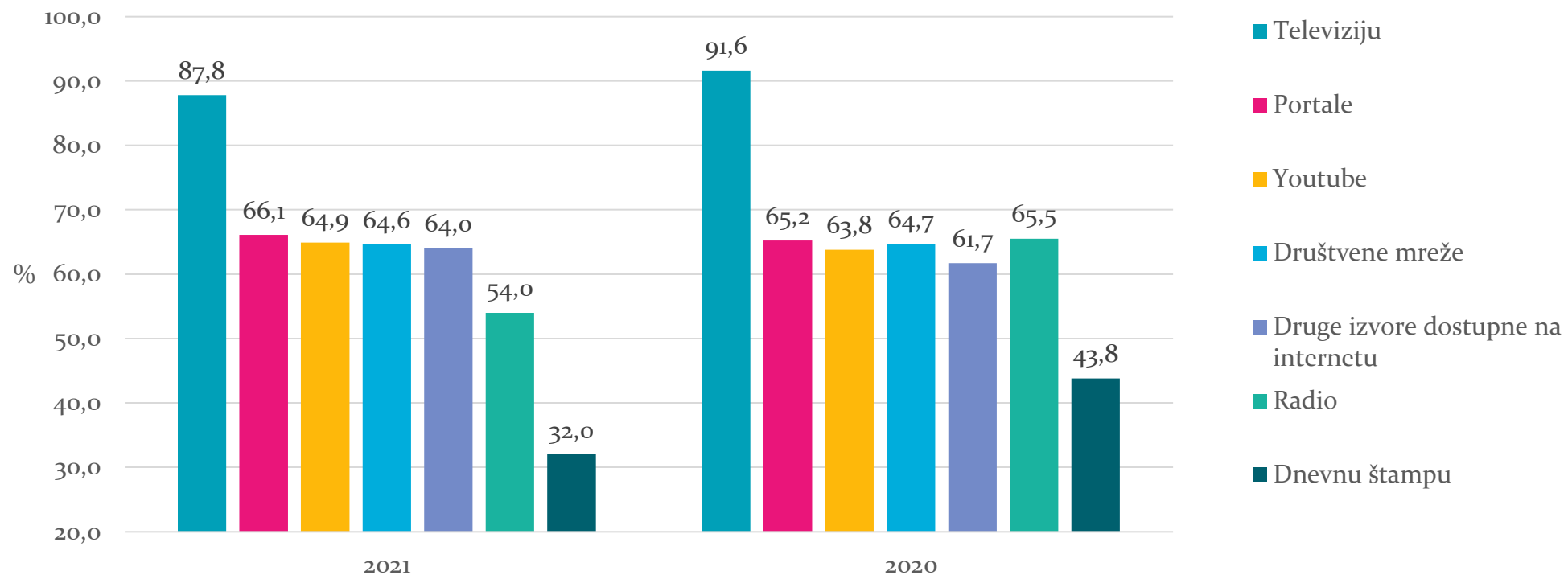
UPOTREBA MEDIJA

- Televizija je najzastupljeniji medij: 87.8% ispitanika navodi da televiziju gleda više puta nedeljno ili svakodnevno.
- Drugi najčešće zastupljen medij predstavlja internet, te približno 65.0% ispitanika navodi da svakodnevno ili više puta nedeljno koristi „onlajn“ medije, poput portala, Youtube-a, društvenih mreža i ostalih izvora dostupnih na internetu.
- U odnosu na podatke iz istraživanja sprovedenog 2020. godine, radio i dnevna štampa gube svoju zastupljenost. Radio svakodnevno ili više puta nedeljno sluša 11.5% manje ispitanika u odnosu na prošlogodišnje podatke. Dnevnu štampu čita gotovo jedna trećina ispitanika, i to 11.8% manje u odnosu na podatke iz 2020.godine.

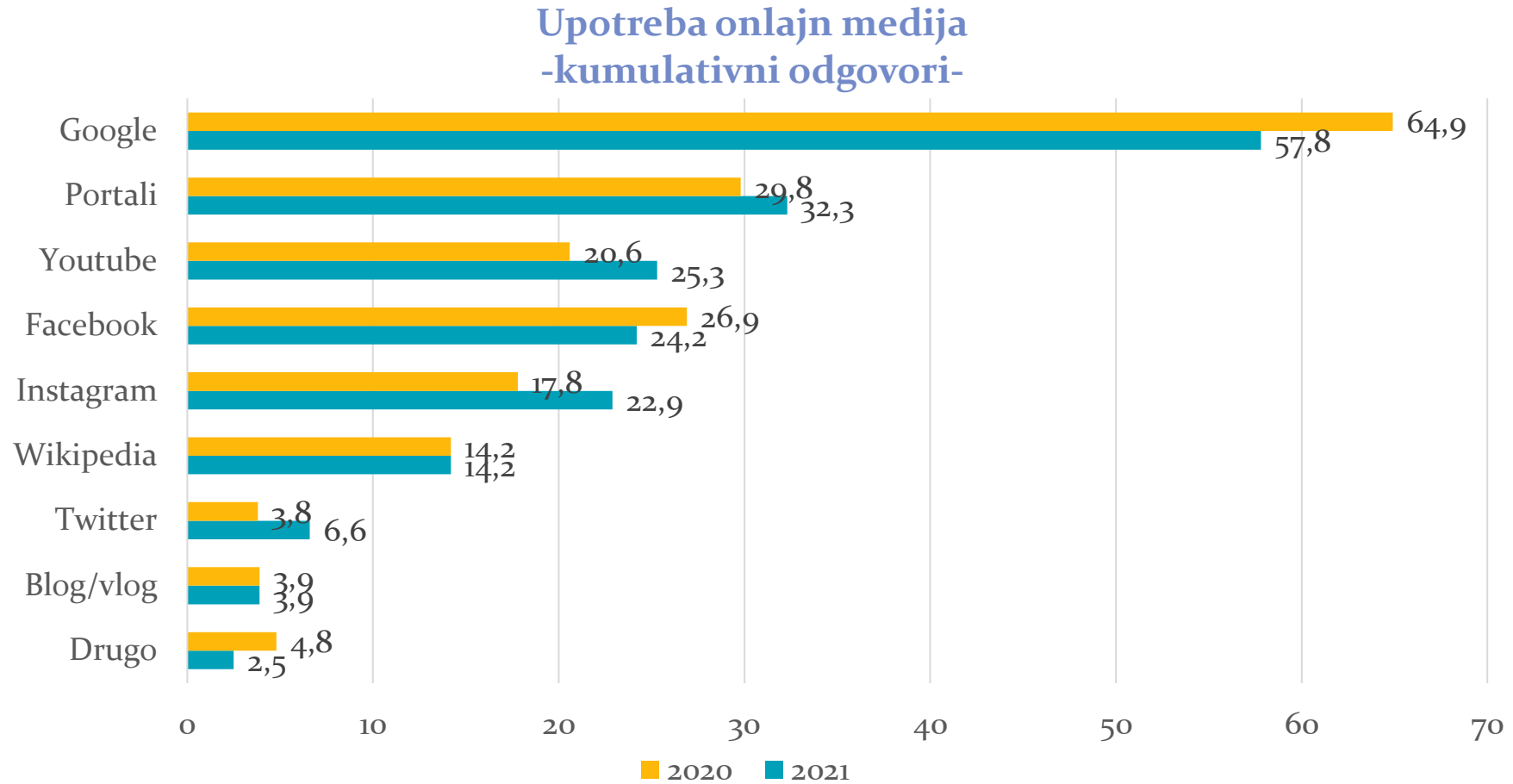
Koliko često koristite sljedeće medije:

Koliko često koristite:	Televiziju	Radio	Dnevnu štampu	Portale	Društvene mreže	Youtube	Druge izvore dostupne na internetu
Svakodnevno	71.5	27.5	15.9	44.2	53.0	42.7	36.9
Više puta nedeljno	16.3	26.5	16.1	21.9	11.6	22.2	27.1
Jednom nedeljno	4.0	5.4	8.7	4.8	2.5	3.2	4.8
Više puta mjesečno	2.4	9.4	11.7	6.0	3.5	7.5	8.1
Jednom mjesečno ili rjeđe	3.6	11.4	15.4	3.5	2.5	3.4	4.2
Nikada	1.5	17.5	29.7	14.9	20.7	16.3	13.3
Nemam pristup tom mediju	0.3	0.7	1.0	3.0	4.6	3.1	2.7
Ne mogu da ocjenim/ Bez odgovora	0.4	1.6	1.5	1.7	1.6	1.6	2.1
Total	100	100	100	100	100	100	100

Koliko često koristite sljedeće medije: Svakodnevno + više puta nedeljno

Koje onlajn medije najčešće koristite kada tražite sadržaj koji Vas najviše interesuje?

POVJERENJE U MEDIJE

POVJERENJE U MEDIJE

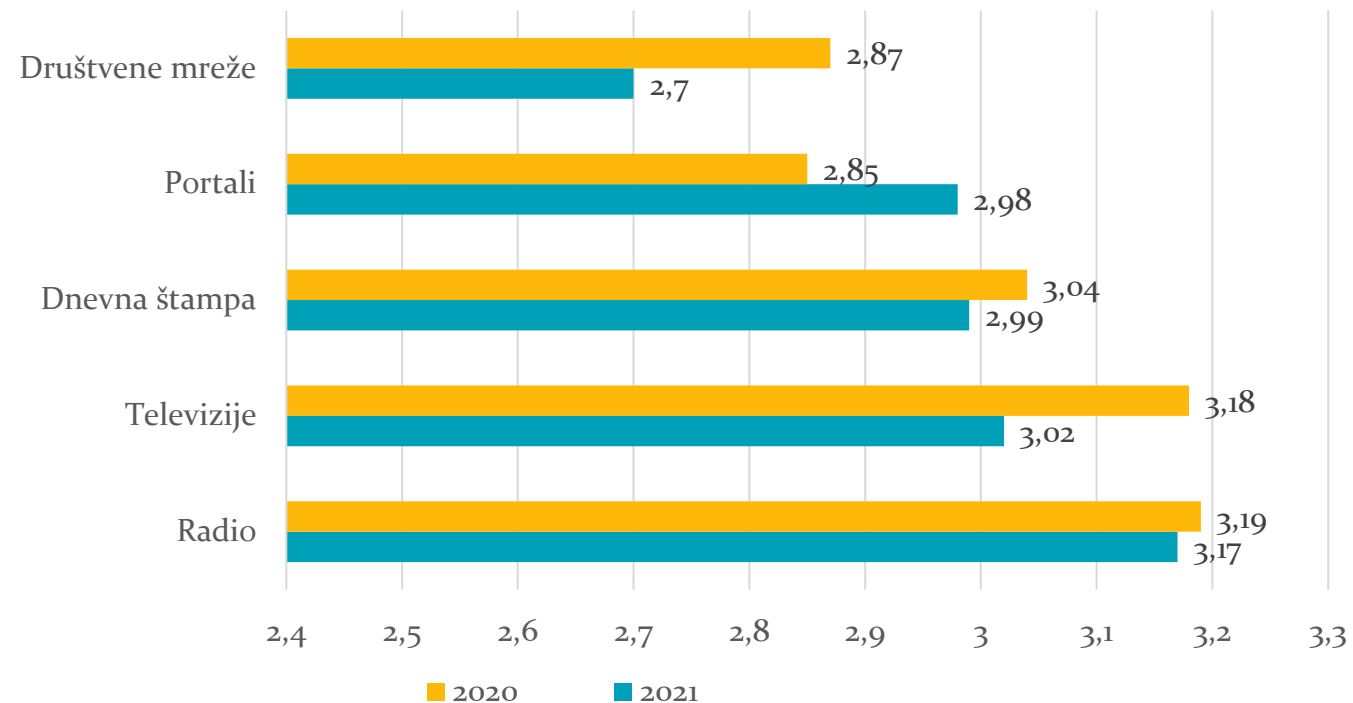
- Kada je riječ o povjerenju u konkretne televizije, polovina ispitanika, 50.2%, navodi da najviše vjeruje TV Vijesti, a 45.0% navodi povjerenje u RTCG.
- 7.9% ispitanika ocjenjuje da najviše vjeruju drugim televizijama, navodeći Al Jazeera i Al Jazeera Balkans, kao i lokalne televizijske stanice.
- Svaki peti ispitanik (21.8%) iskazuje povjerenje u potrale, što predstavlja rast u odnosu na podatke iz 2020.godine, kada je taj stepen iznosio 14.8%. Portali kojima ispitanici najviše vjeruju jesu: Portal Vijesti (47.8%); CDM (29.9%) i Portal RTCG (22.6%).
- Među ispitanicima uzrasta 18-24 godine, svaki peti (23.6%) navodi da ima povjerenje u društvene mreže, dok se u ostalim uzrasnim kategorijama taj stepen kreće u opsegu 3.9% do 12.3%.

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

Povjerenje u:	Televiziju	Radio	Dnevnu štampu	Portale	Društvene mreže
Uopšte nemam povjerenje	8.8	4.6	6.6	4.8	9.0
Uglavnom nemam povjerenje	16.1	9.4	12.6	14.9	18.5
Zbir: Nema povjerenje	24.9	14	19.2	19.7	27.5
Djelimično imam povjerenje	39.1	36.7	39.3	40.8	37.5
Zbir: Ima povjerenje	30.8	27.3	22.6	21.8	12.3
Uglavnom imam povjerenje	25.9	22.9	19.8	20.4	11.4
U potpunosti imam povjerenje	4.9	4.4	2.8	1.4	0.9
Nijesam siguran/a	2.9	10.8	10.2	7.5	8.8
Bez odgovora	2.2	11.3	8.6	10.3	13.9
TOTAL	100	100	100	100	100
Prosječna ocjena	3.02	3.17	2.99	2.98	2.70

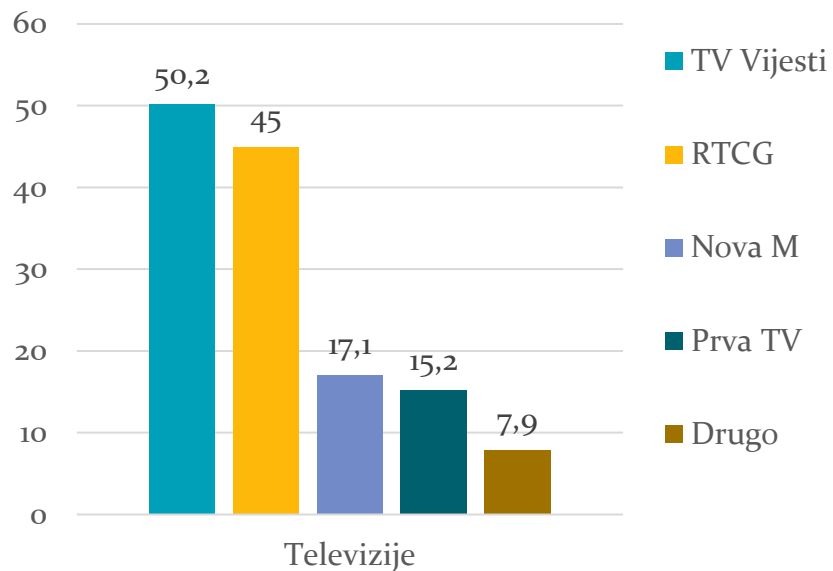
U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

Povjerenje u medije-prosječna ocjena

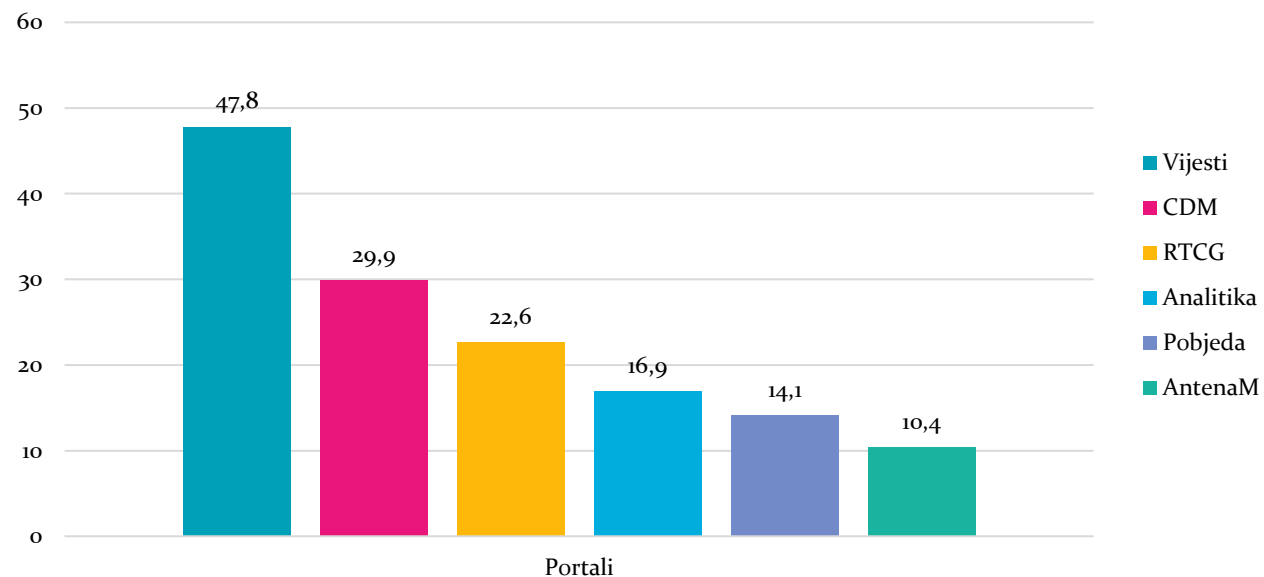

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

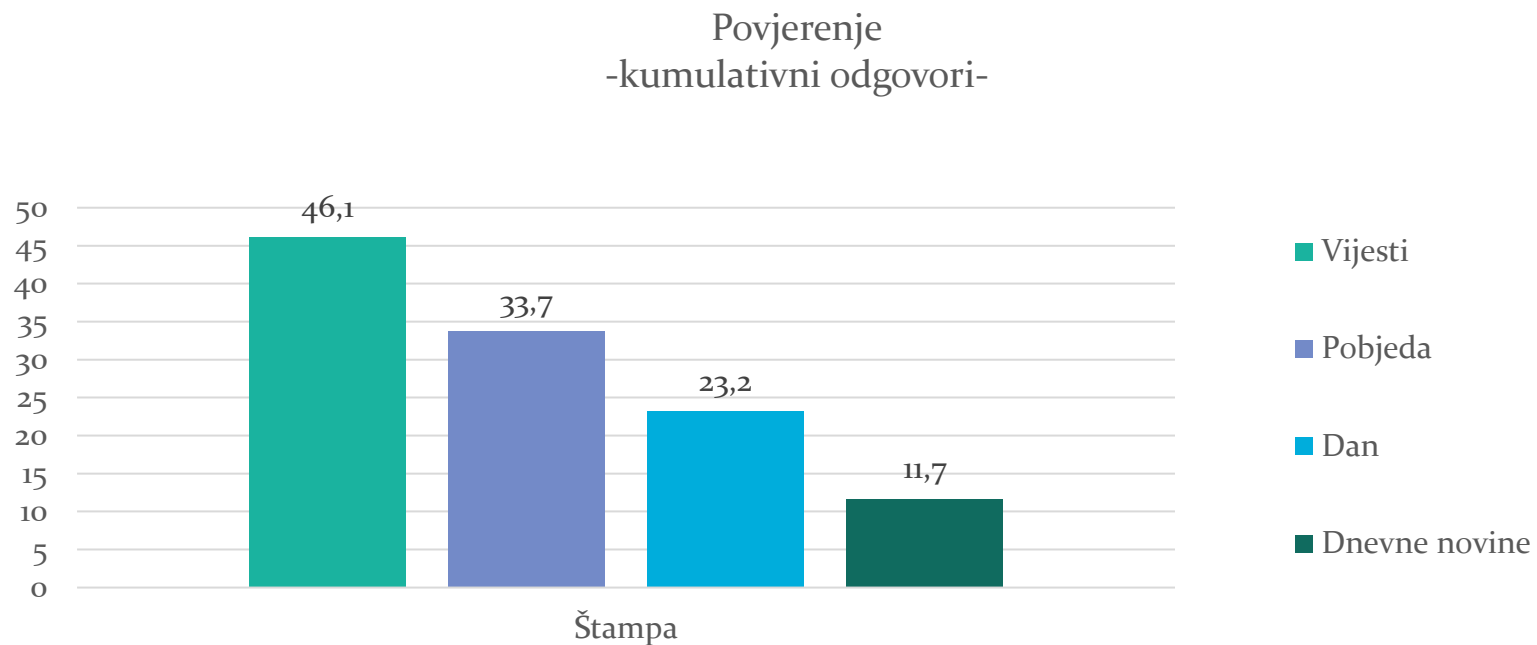
Povjerenje
-kumulativni odgovori-

Povjerenje
-kumulativni odgovori-

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim medijima u Crnoj Gori?

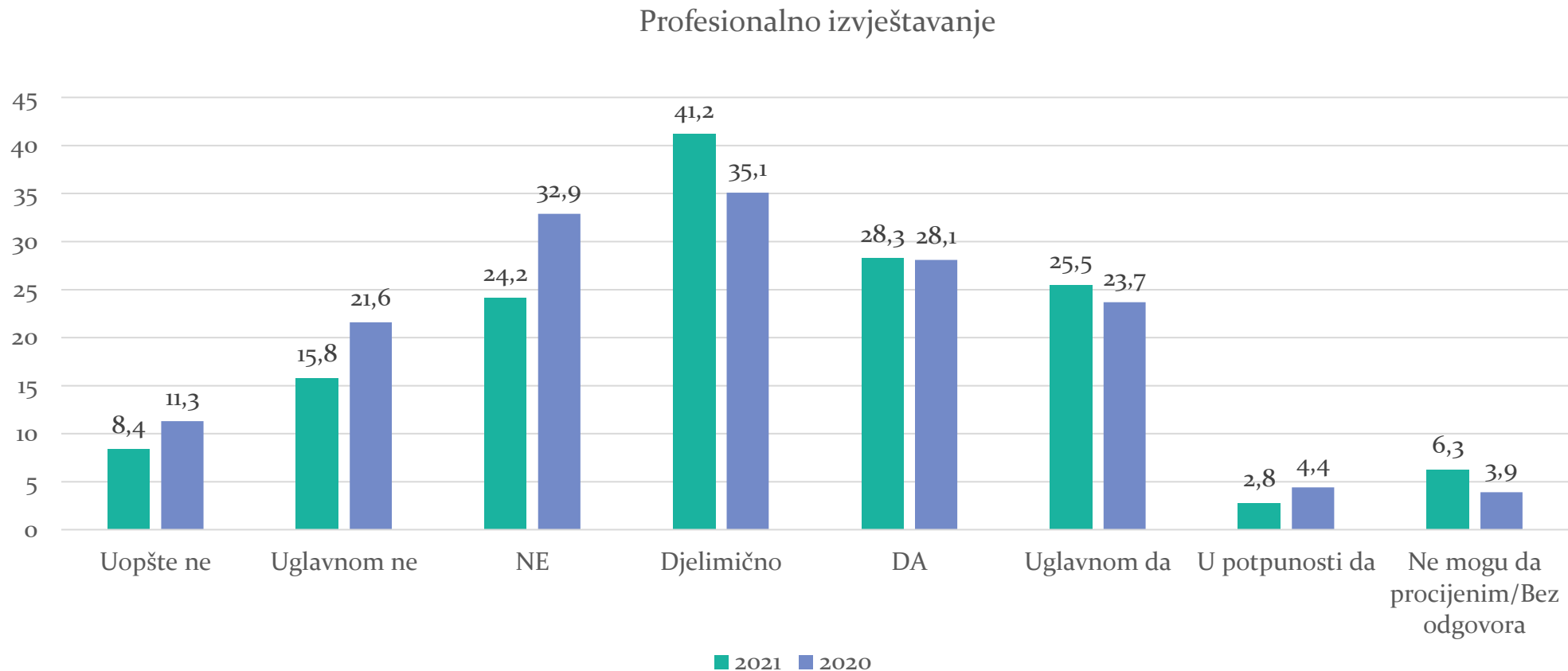

KVALITET DOSTUPNIH INFORMACIJA

KVALITET DOSTUPNIH INFORMACIJA

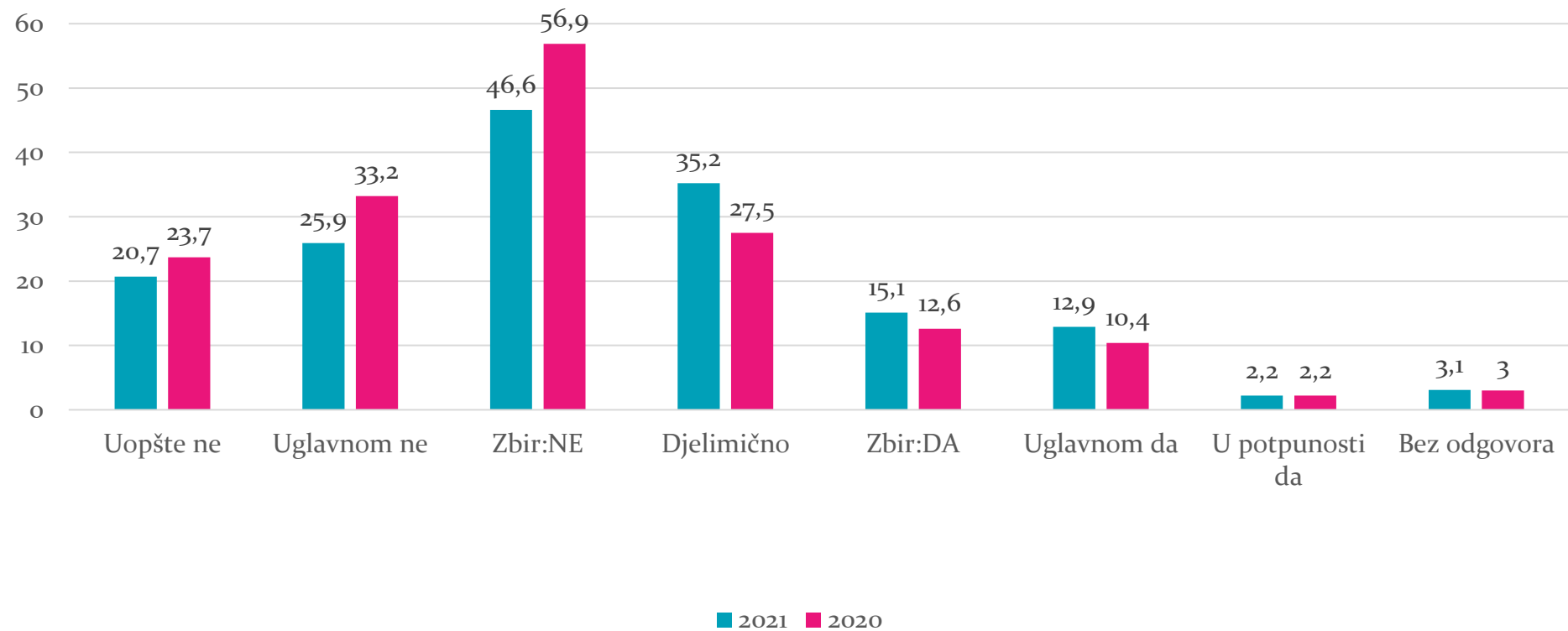
- Gotovo svaki četvrti ispitanik (24.2%) negativno ocjenjuje medijsko izvještavanje u kontekstu profesionalnosti, etike i objektivnosti.
- Da crnogorski medijski sadržaj često ili uvijek ignoriše pojedine događaje ili izostavlja bitne elemente neke vijesti navodi 38.8% ispitanika. 40.9% ispitanika takođe ocjenjuje da medijski sadržaj često ili uvijek različito izvještava o istom događaju u odnosu na druge medije.
- Da medijski sadržaj gotovo uvijek ili često bude uvrijedljiv ili diskriminišući navodi 23.3% ispitanika, a 22.8% ispitanika ocjenjuje da medijski sadržaj često ili uvijek predstavlja govor mržnje.
- Da mediji utiču na formiranje ličnih stavova o aktuelnim pitanjima navodi 15.1% ispitanika, dok nešto manje od polovine ispitanika (46.6%) navodi da mediji ne utiču na formiranje njihovih stavova.
- Da mediji svojim izvještavanjem utiču na promjenu toka događaja ocjenjuje 39.4% ispitanika.

Prema Vašem mišljenju, u kojoj mjeri crnogorski mediji obavještavaju objektivno i profesionalno, pridržavajući se etičkog kodeksa?

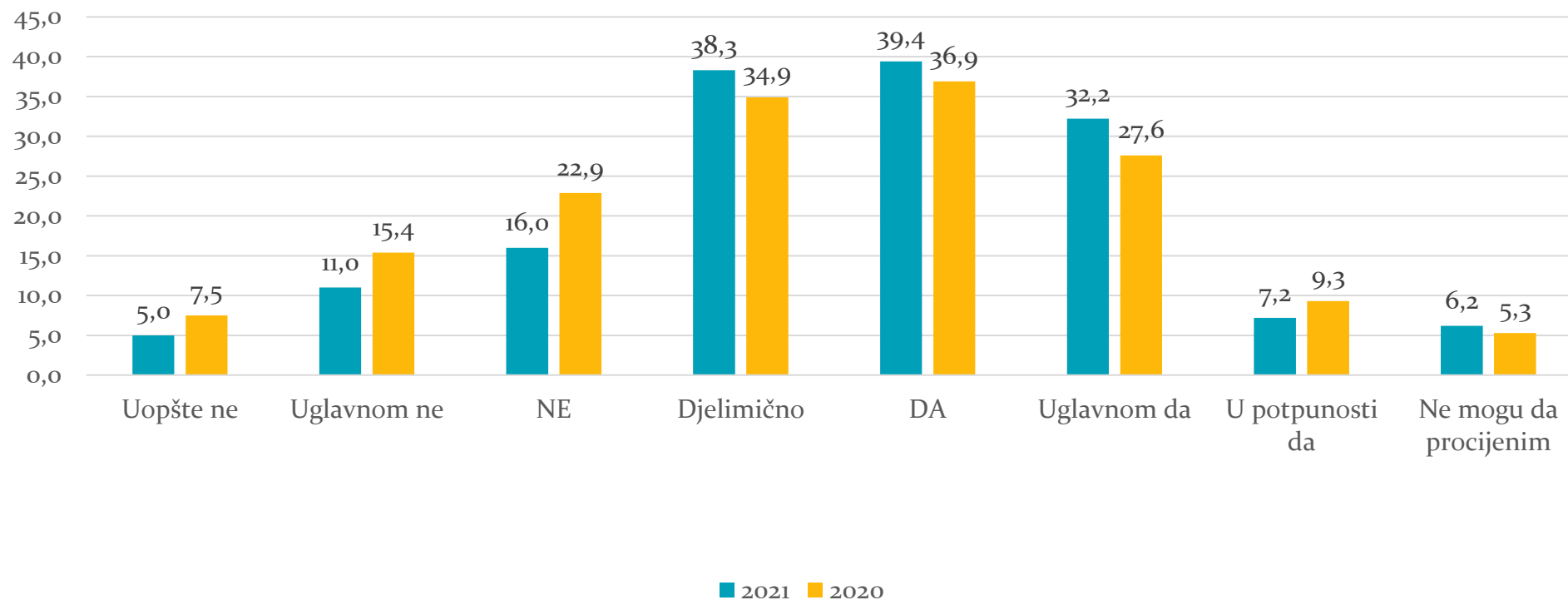
U kojoj mjeri mediji utiču na formiranje Vaših stavova o aktuelnim pitanjima?

Uticaj medija na formiranje ličnih stavova

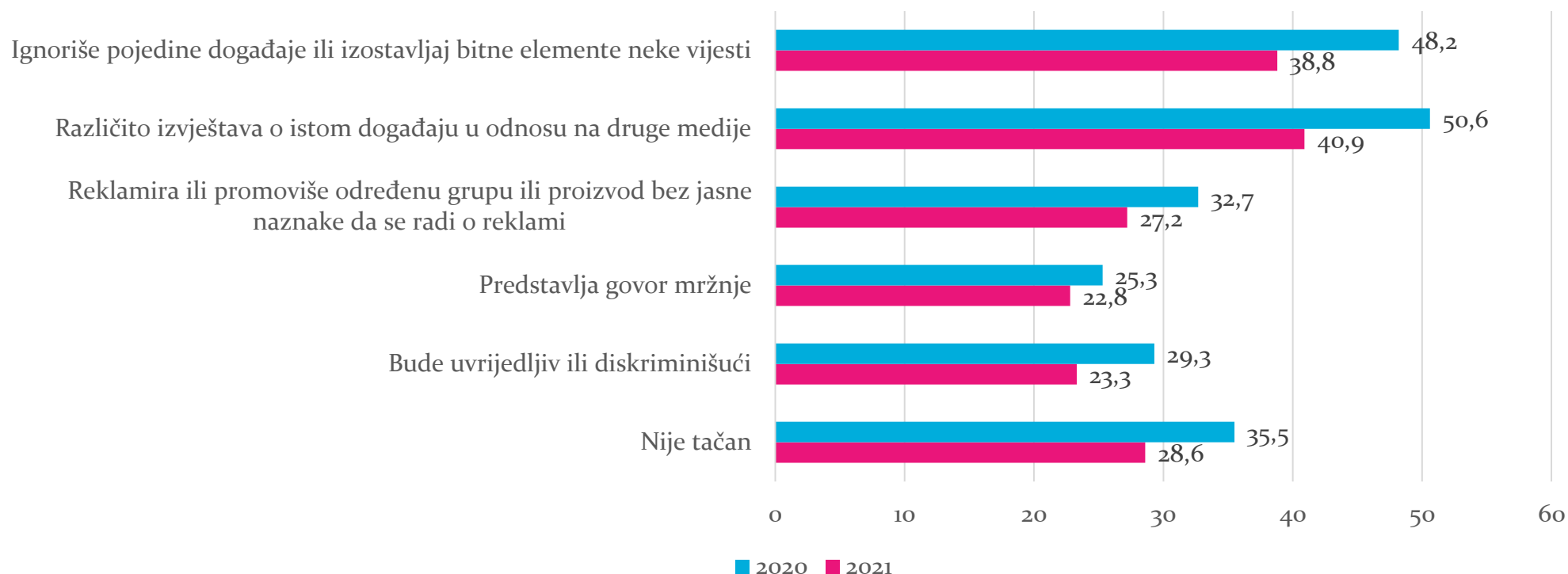
Koliko često mediji utiču na promjenu toka događaja?

Uticaj medija na promjenu toka događaja

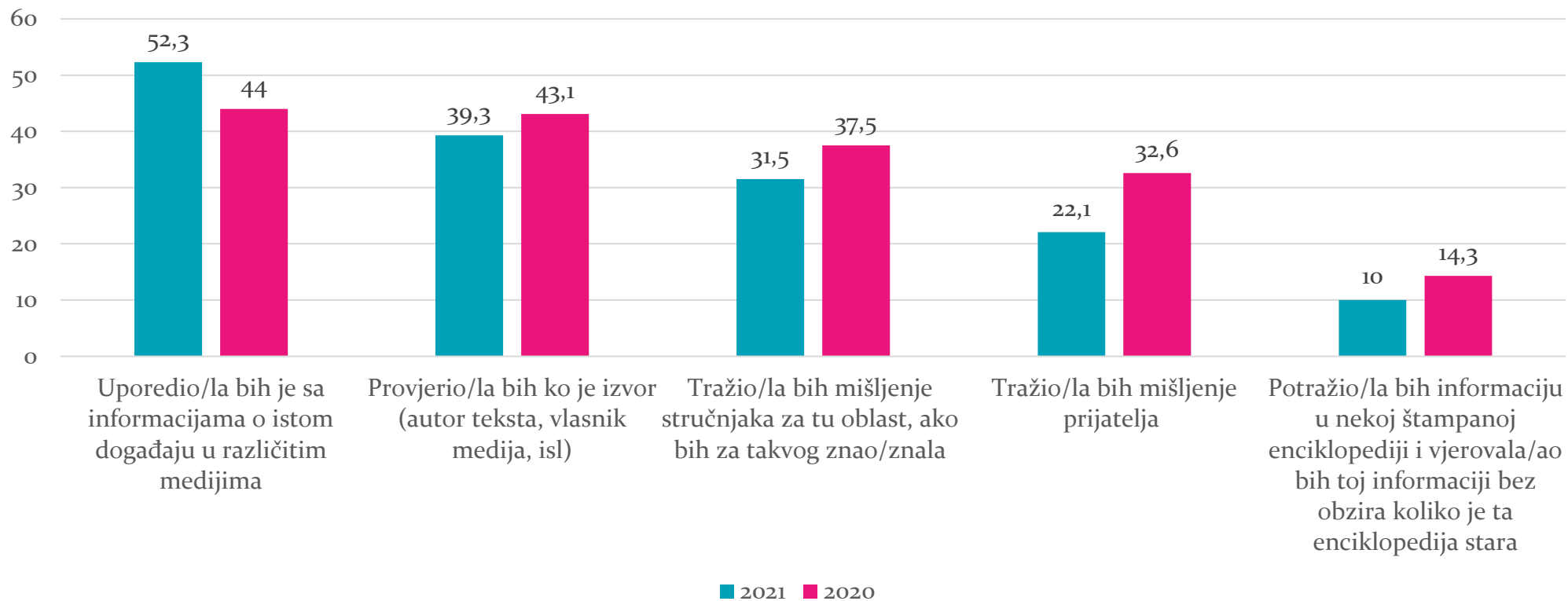
Koliko često Vam se dešava da informacija ili tekst koji ste pronašli u crnogorskim medijima:

Kvalitet informacija
kumulativni odgovori

Na koji od sljedećih načina biste provjerili tačnost informacije koja je plasirana putem medija?

Provjera tačnosti informacija
kumulativni odgovori

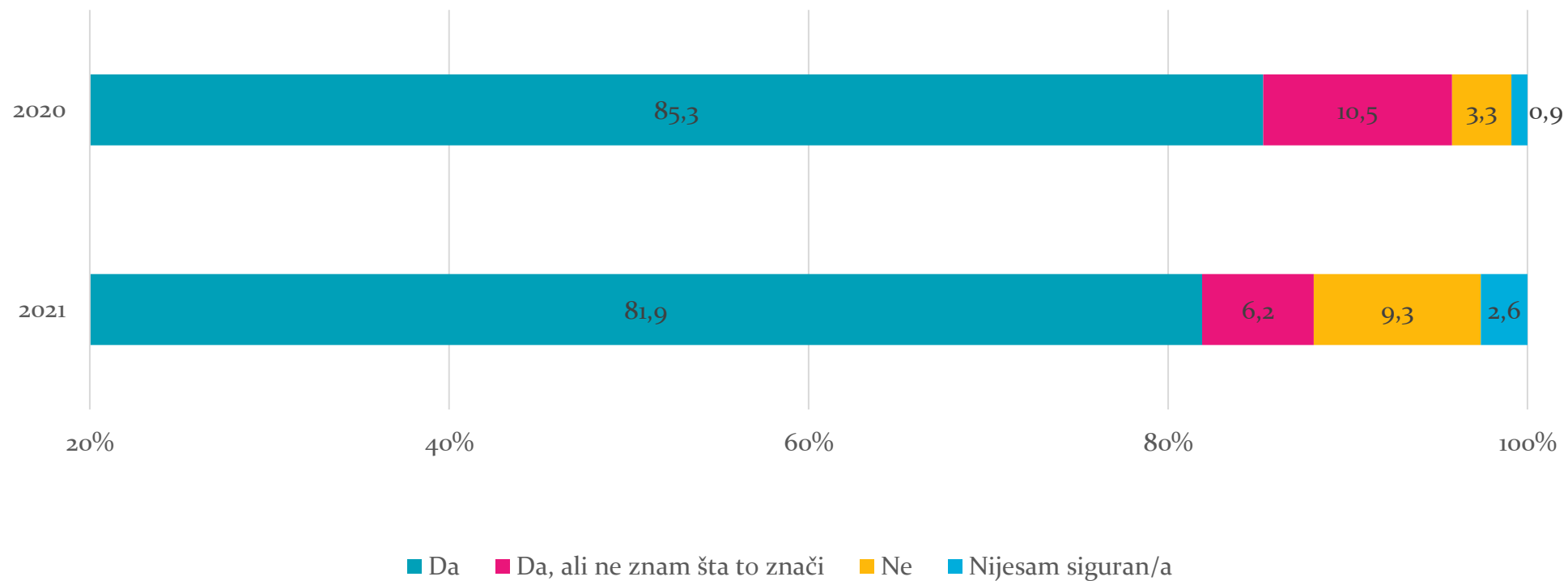
LAŽNE VIJESTI I DEZINFORMACIJE

LAŽNE VIJESTI I DEZINFORMACIJE

- Većina ispitanika (81.9%) navodi da poznaje značenje pojma „fake news“ ili „lažna vijest“.
- 73.2% ispitanika navodi da su barem jednom primijetili „lažne vijesti“ u crnogorskim medijima. Da svakodnevno ili često primjećuju „lažne vijesti“ navodi jedna trećina ili 34.0% ispitanika.
- Svaki četvrti ispitanik (24.9%) navodi da je teško procijeniti da li je neka informacija u medijima tačna ili ne.
- Ukoliko bi primijetili „lažnu vijest“ na društvenim mrežama, više od jedne trećine ispitanika (36.6%) navodi da najvjerojatnije ne bi uradili ništa tim povodom, te bi vjerovatno ignorisali takvu informaciju.
- Kao način reagovanja na „lažne vijesti“, ispitanici najčešće navode da bi o tome razgovarali sa svojim prijateljima i kolegama (32.4%) i članovima porodice (26.8%).

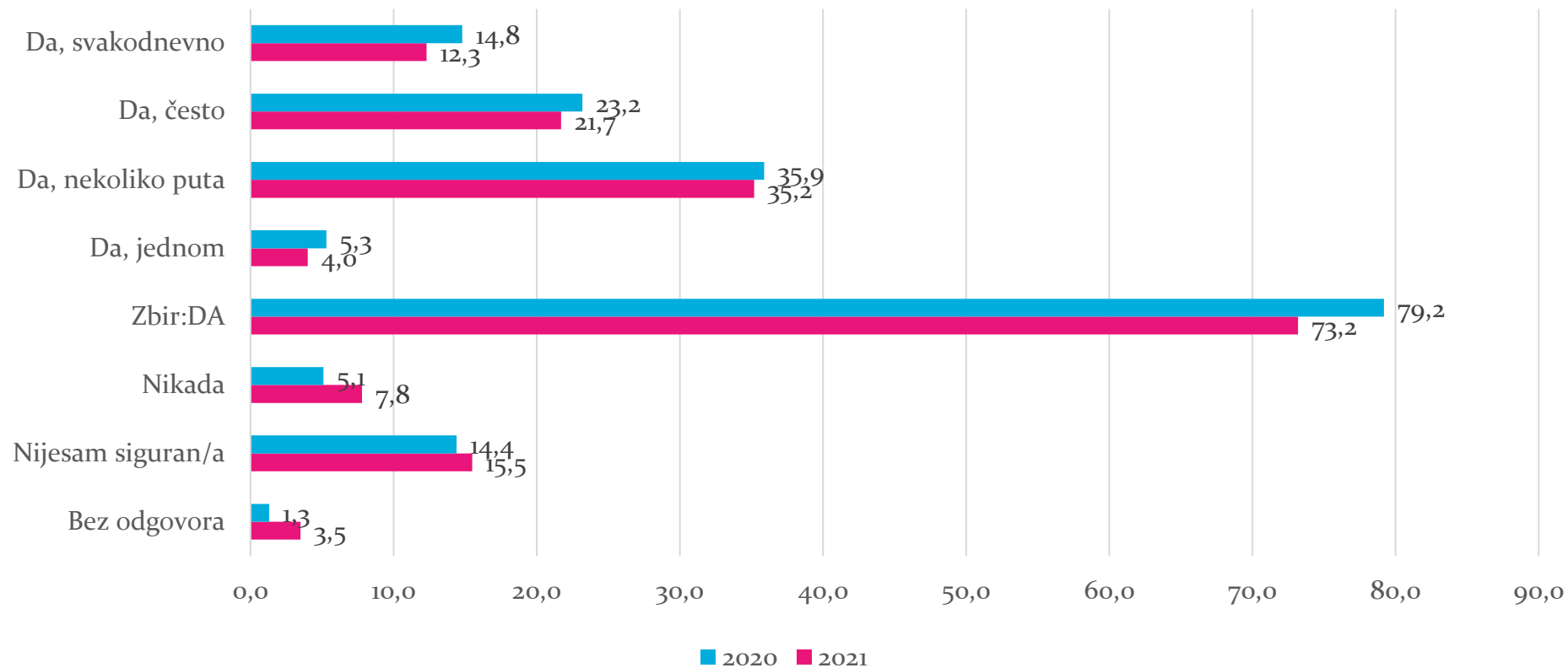
Da li ste ikada čuli za pojam „lažna vijest“?

Poznavanje pojma „lažna vijest“

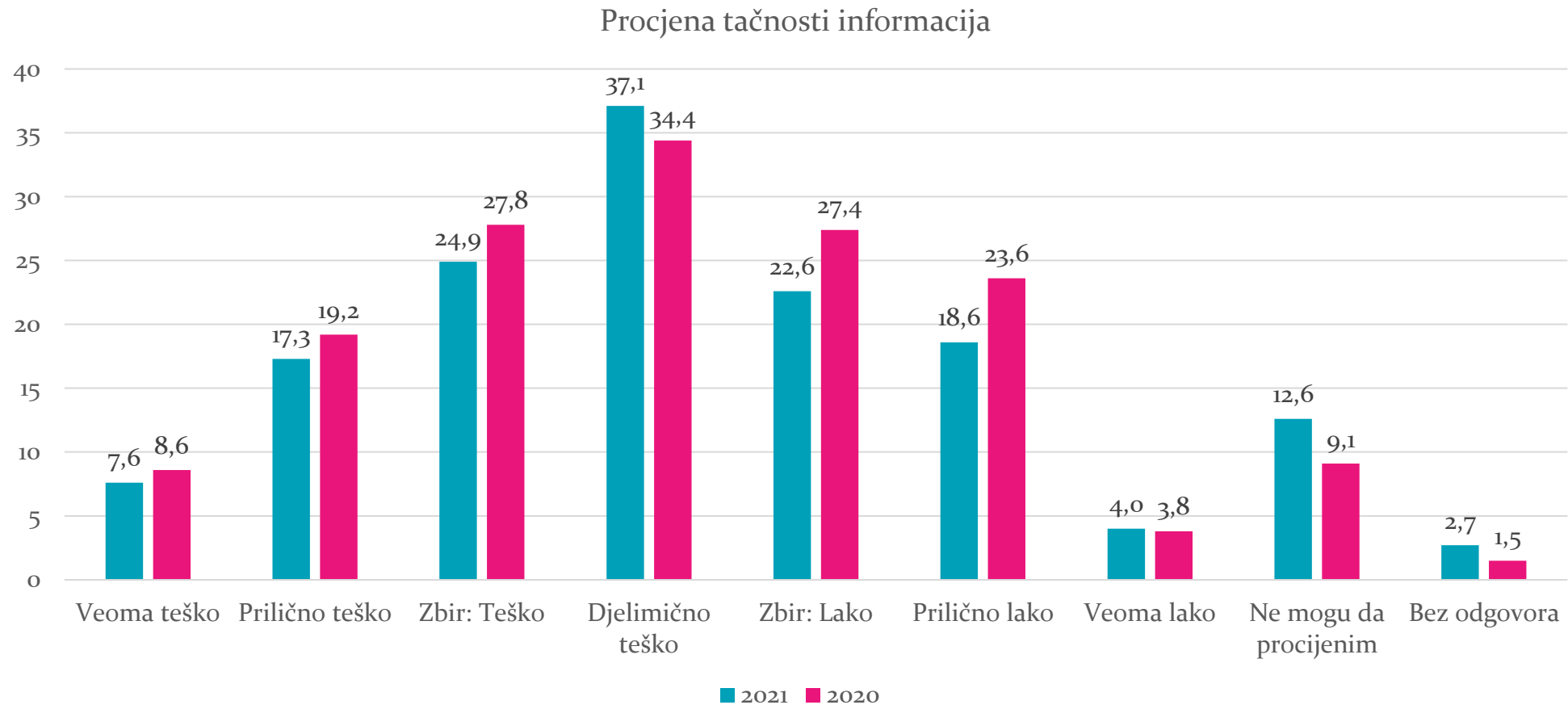

Da li ste ikada primijetili lažne vijesti?

Učestalost "lažnih vijesti"

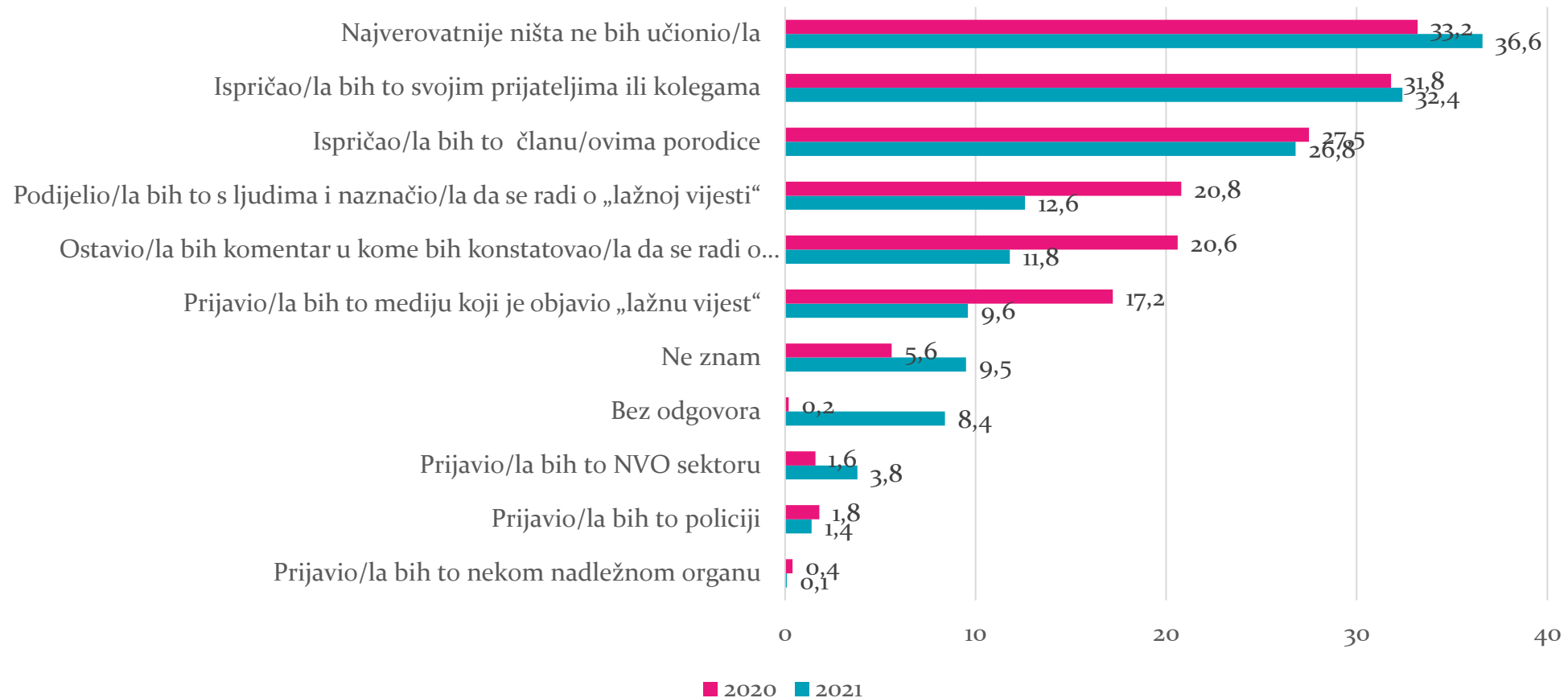

Generalno gledano, koliko je jednostavno procijeniti da li je neka informacija plasirana putem medija tačna ili ne?

Da ste u prilici da primijetite lažnu vijest na društvenim mrežama, šta biste od sljedećeg učinili?

Reakcije na lažne vijesti
kumulativni odgovori

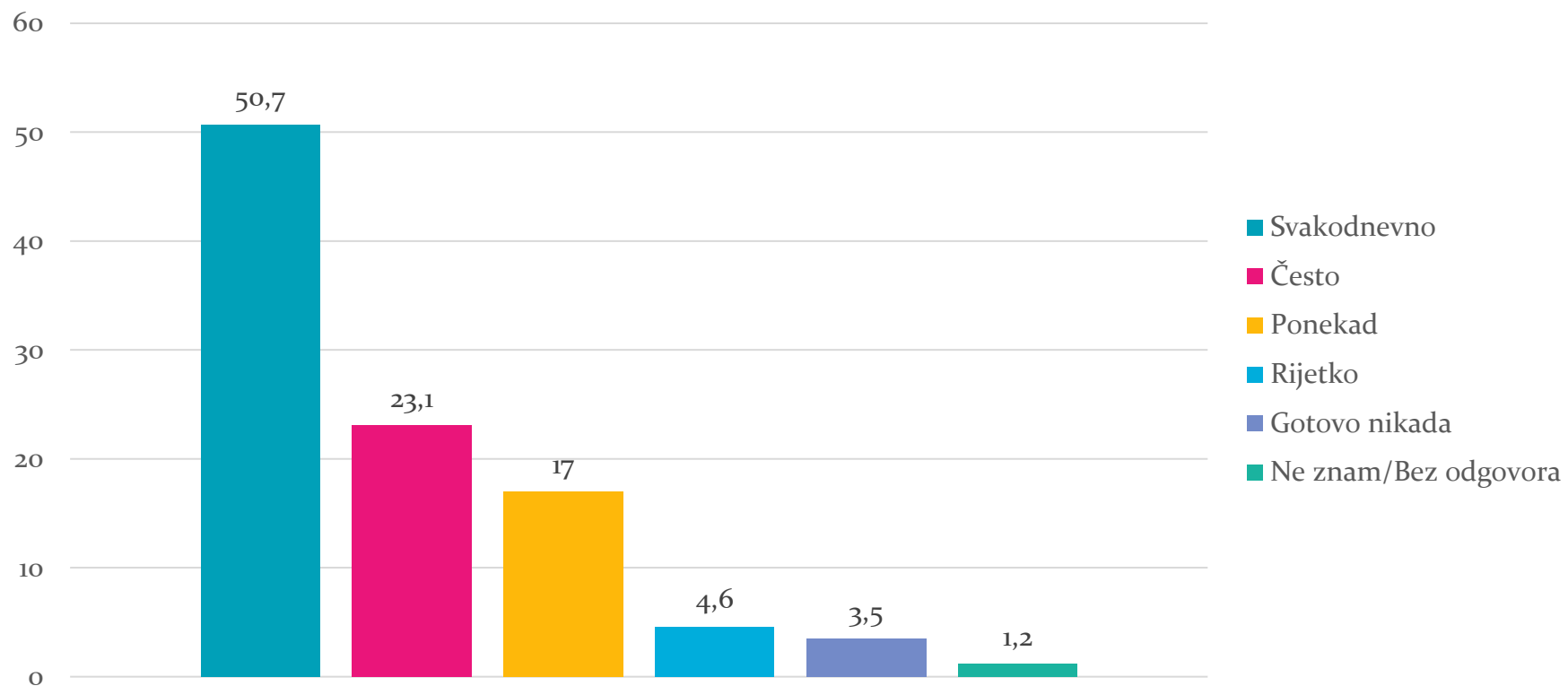
LAŽNE VIJESTI I IZVJEŠTAVANJE O KORONAVIRUSU

LAŽNE VIJESTI I IZVJEŠTAVANJE O KORONA VIRUSU

- Polovina ispitanika (50.7%) navodi da se svakodnevno informiše o novostima u vezi sa epidemijom korona virusa u Crnoj Gori. Većina ispitanika, njih 66.2% ocjenjuje da su uglavnom ili u potpunosti informisani o epidemiji korona virusa u Crnoj Gori.
- Većina ispitanika navodi da se o epidemiji korona virusa u Crnoj Gori informiše putem televizije (66.0%) i putem portala (50.0%). Svaki peti ispitanik, 22.6% navodi da informacije traži na zvaničnim sajtovima relevantnih institucija (Institut za javno zdravlje, Ministarstvo zdravlja, Svjetska zdravstvena organizacija, isl.).
- Gotovo polovina ispitanika (47.3%) navodi da su primijetili „lažne vijesti“ i dezinformacije o korona virusu i vakcinama protiv korona virusa, i to na društvenim mrežama(64.9%), portalima (47.9%) i televiziji (31.0%).
- Govoreći o povjerenju u konkretne crnogorske televizije kada je riječ o izvještavanju o epidemiji korona virusa, ispitanici navode da u najvećoj mjeri imaju povjerenje u TV Vijesti (50.9%) i RTCG (48.8%).
- Kada je riječ o objavama o korona virusu, ispitanici ukazuju veće povjerenje u RTCG i njihov portal, nego kada je riječ o generalnom radu RTCG.

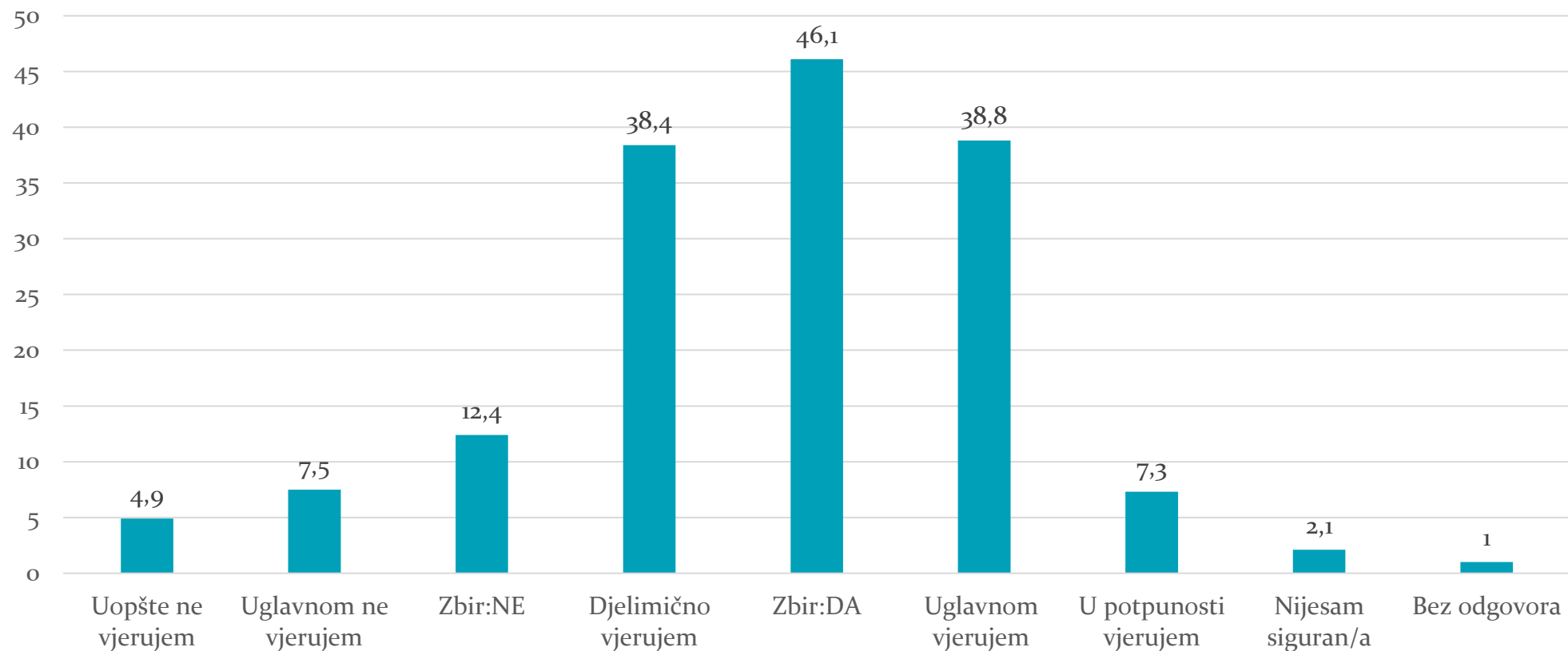
Koliko često pratite novosti u vezi sa epidemijom koronavirusa u Crnoj Gori?

Informisanje o epidemiji

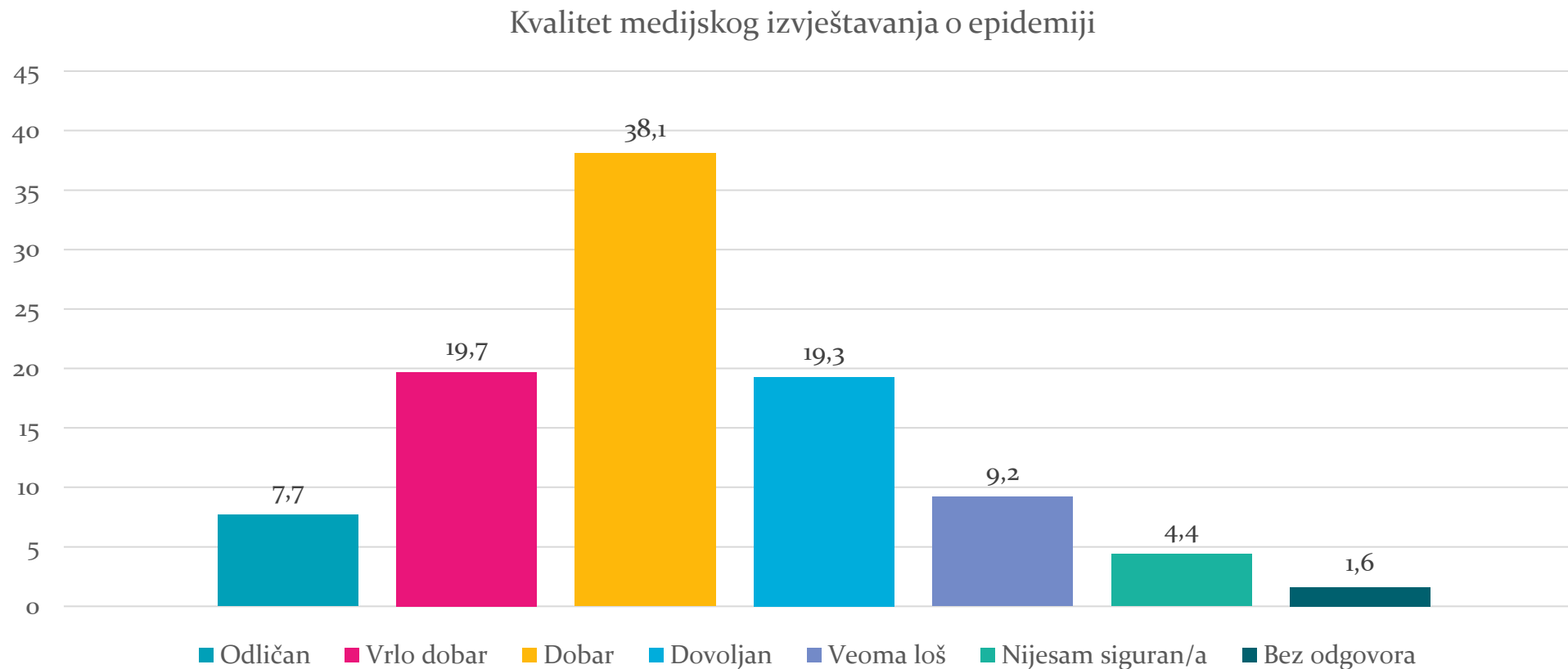

Na skali od 1 do 5, ocijenite u kojoj mjeri imate povjerenje u crnogorske medije kada je riječ o objavljivanju informacija o koronavirusu, i vakcinama protiv korona virusa?

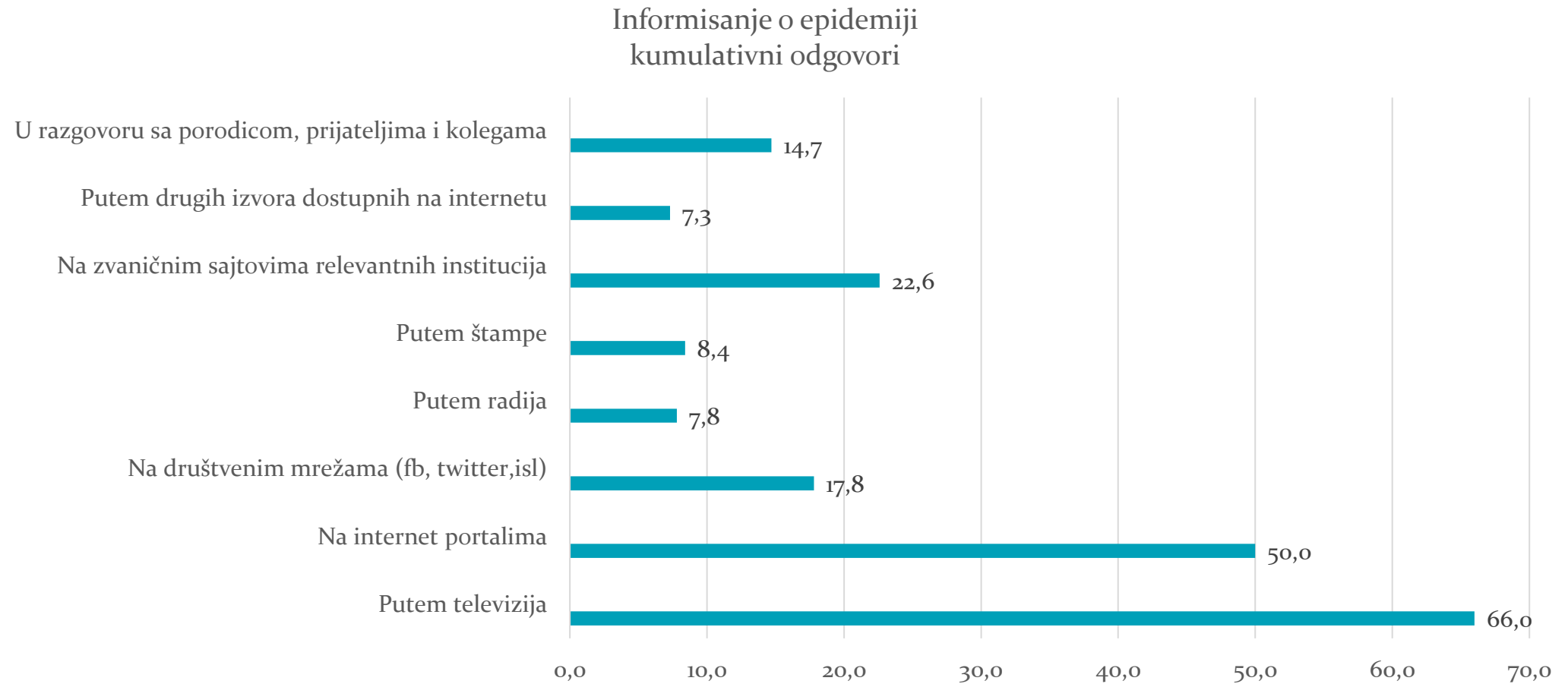
Povjerenje u medijsko izvještavanje o epidemiji

Generalno gledano, kako ocjenjujete kvalitet medijskog izvještavanja o epidemiji koronavirusa i vakcinama protiv koronavirusa Crnoj Gori?

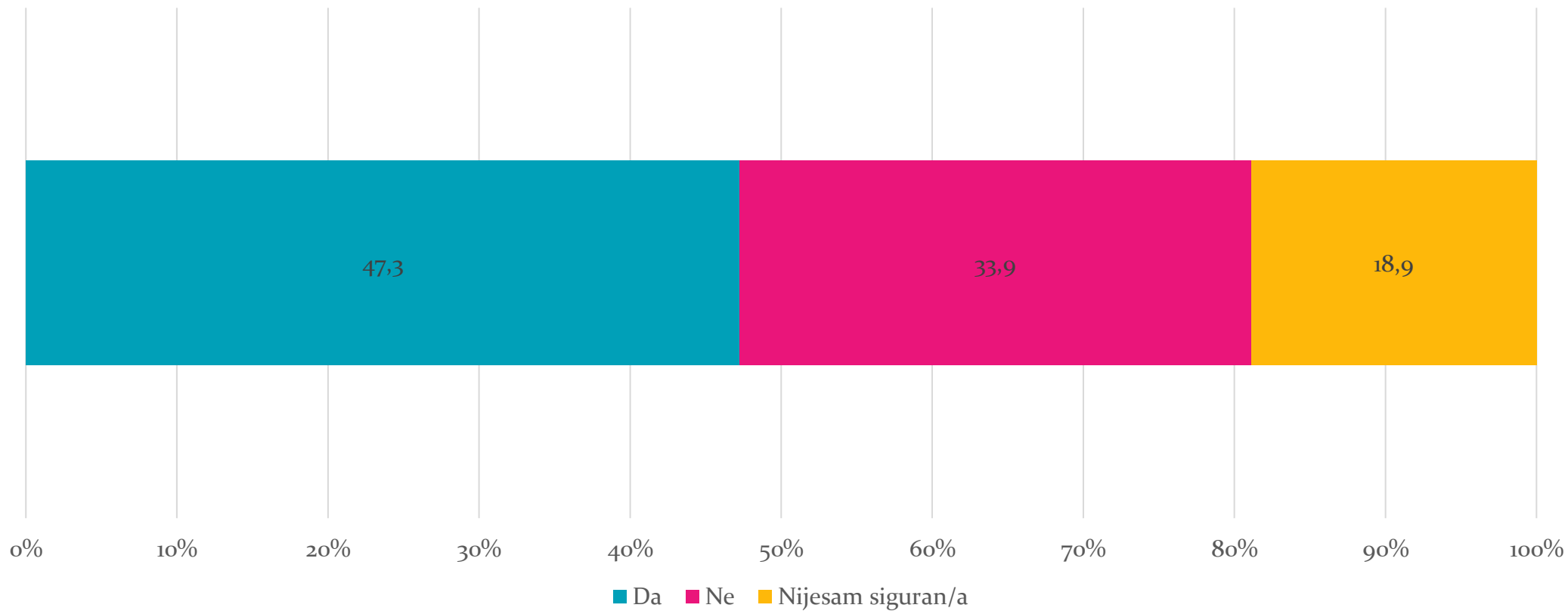

Na koji način se najčešće informišete o novostima vezanim za epidemiju koronavirusa u Crnoj Gori?

Da li ste primijetili lažne vijesti i dezinformacije o koronavirusu i vakcinama protiv korona virusa?

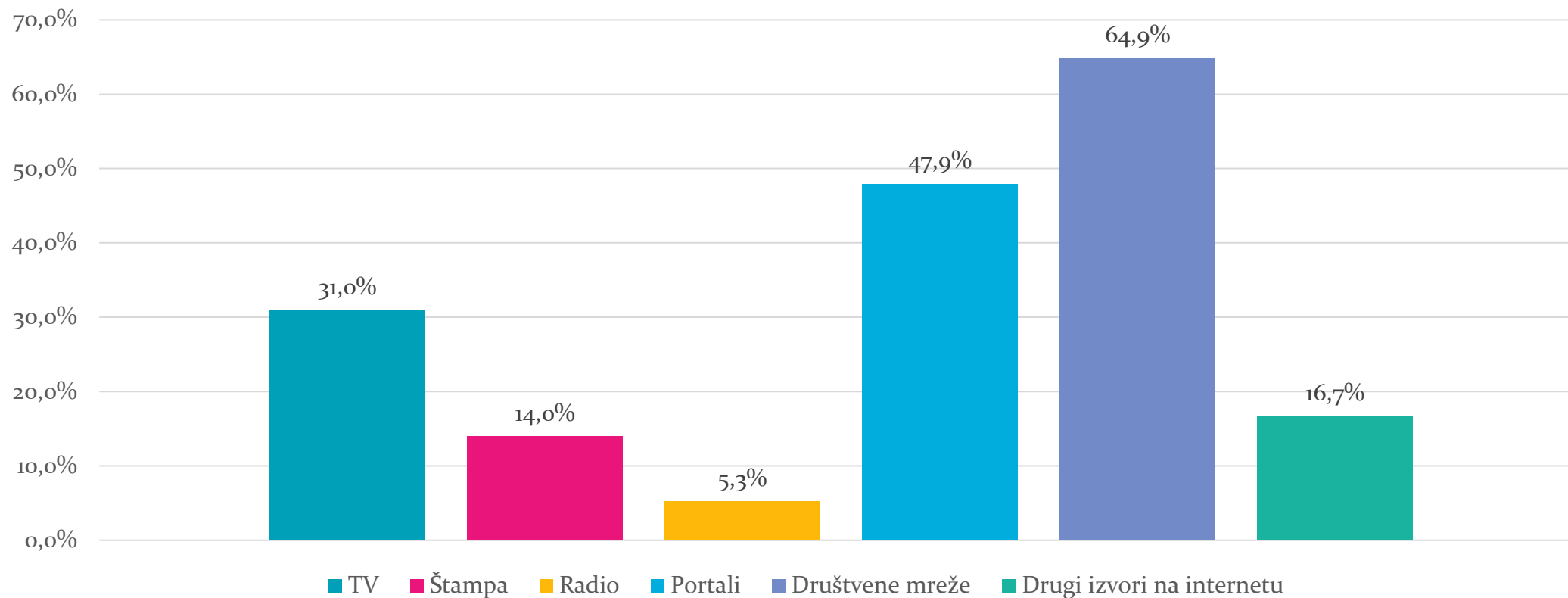
Dezinformacije o koronavirusu

Gdje najčešće primjećujete lažne vijesti?

Uzorak ispitanika koji su odgovorili sa „DA“ na prethodno pitanje (N=436)

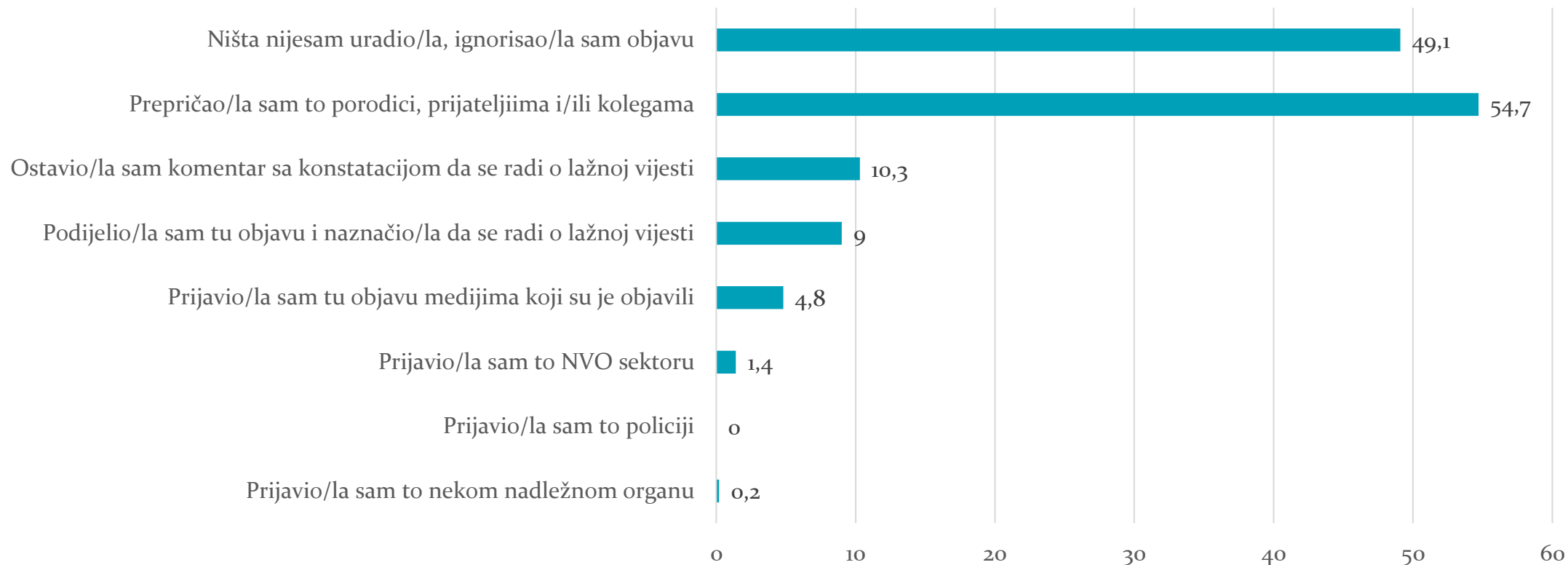
Zastupljenost dezinformacija o koronavirusu
-kumulativni odgovori-

Na koji način ste reagovali kada ste primijetili lažne vijesti/dezinformacije u vezi sa epidemijom koronavirusa?

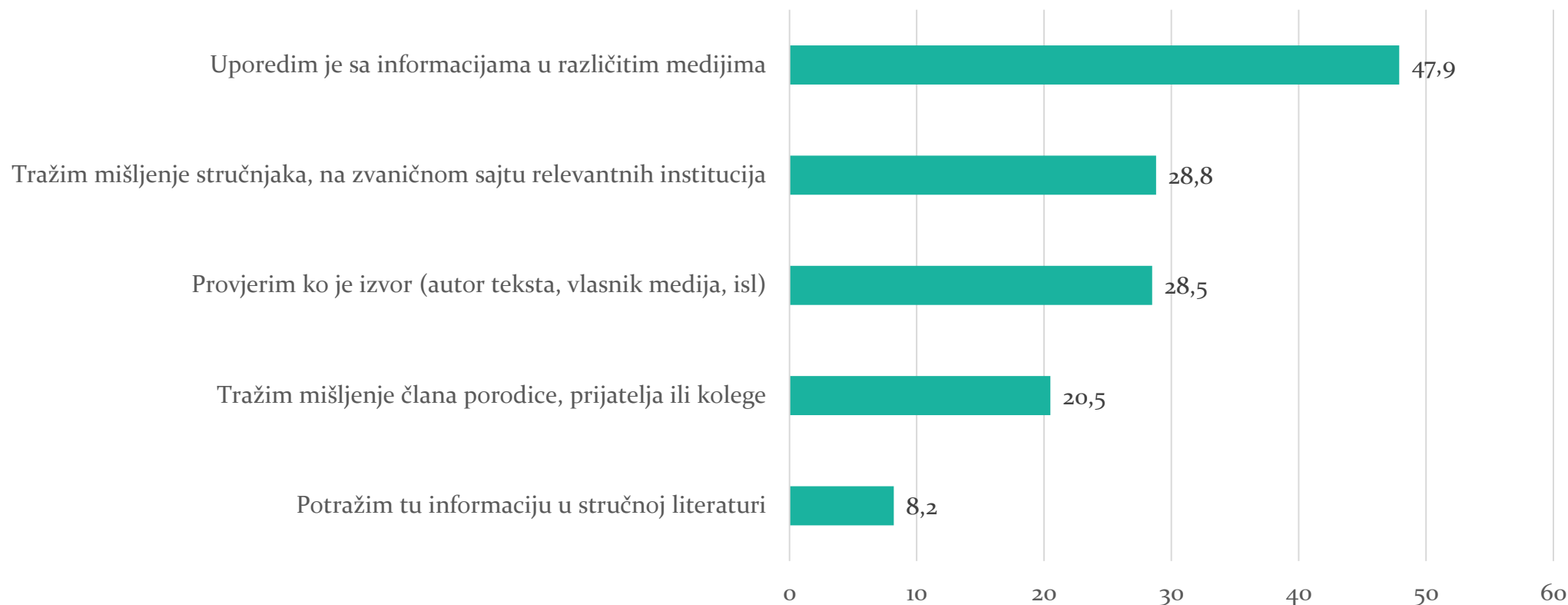
(N=436)

Reakcije na "lažne vijesti" o koronavirusu
kumulativni odgovori

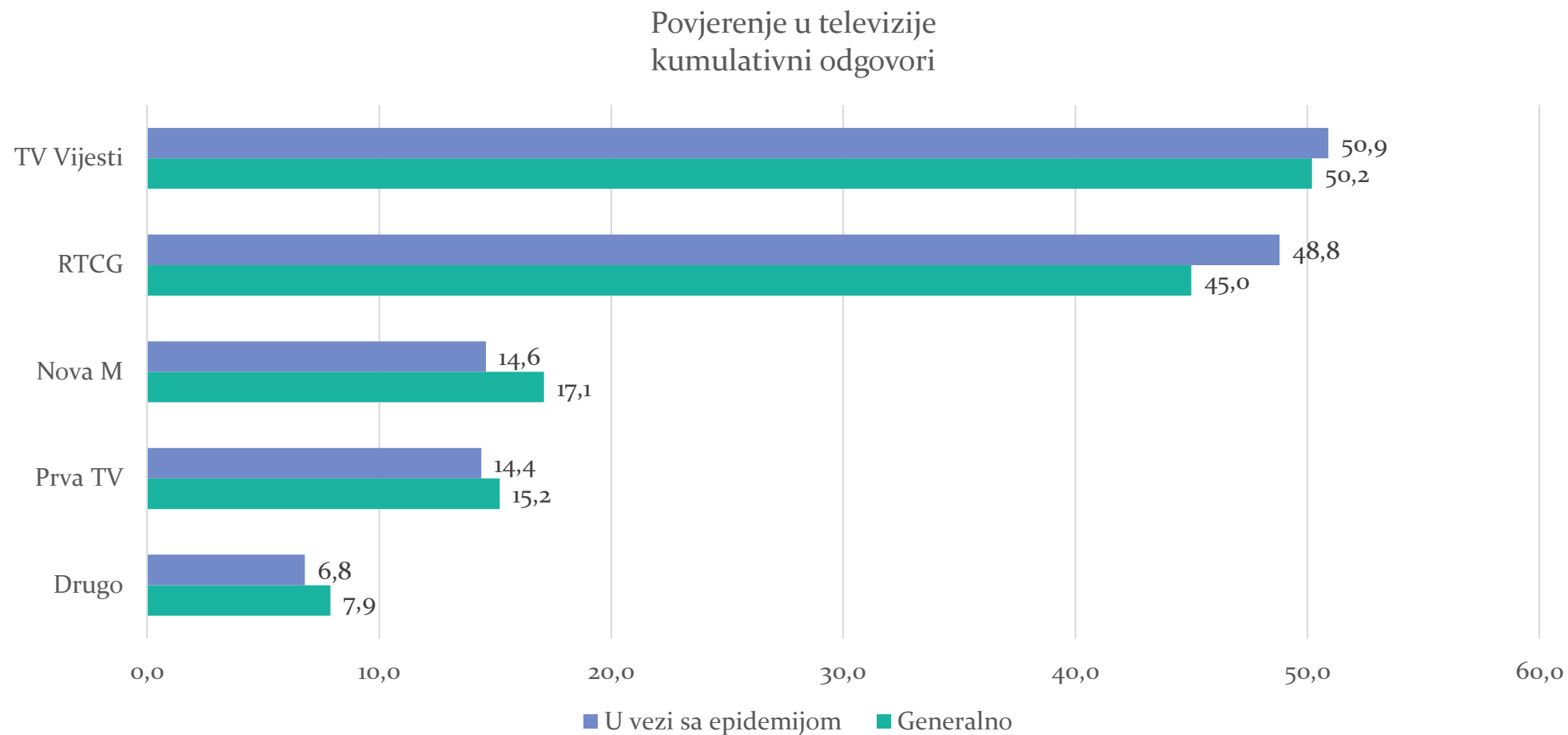

Na koji način provjeravate tačnost informacije ili objave o koronavirusu?

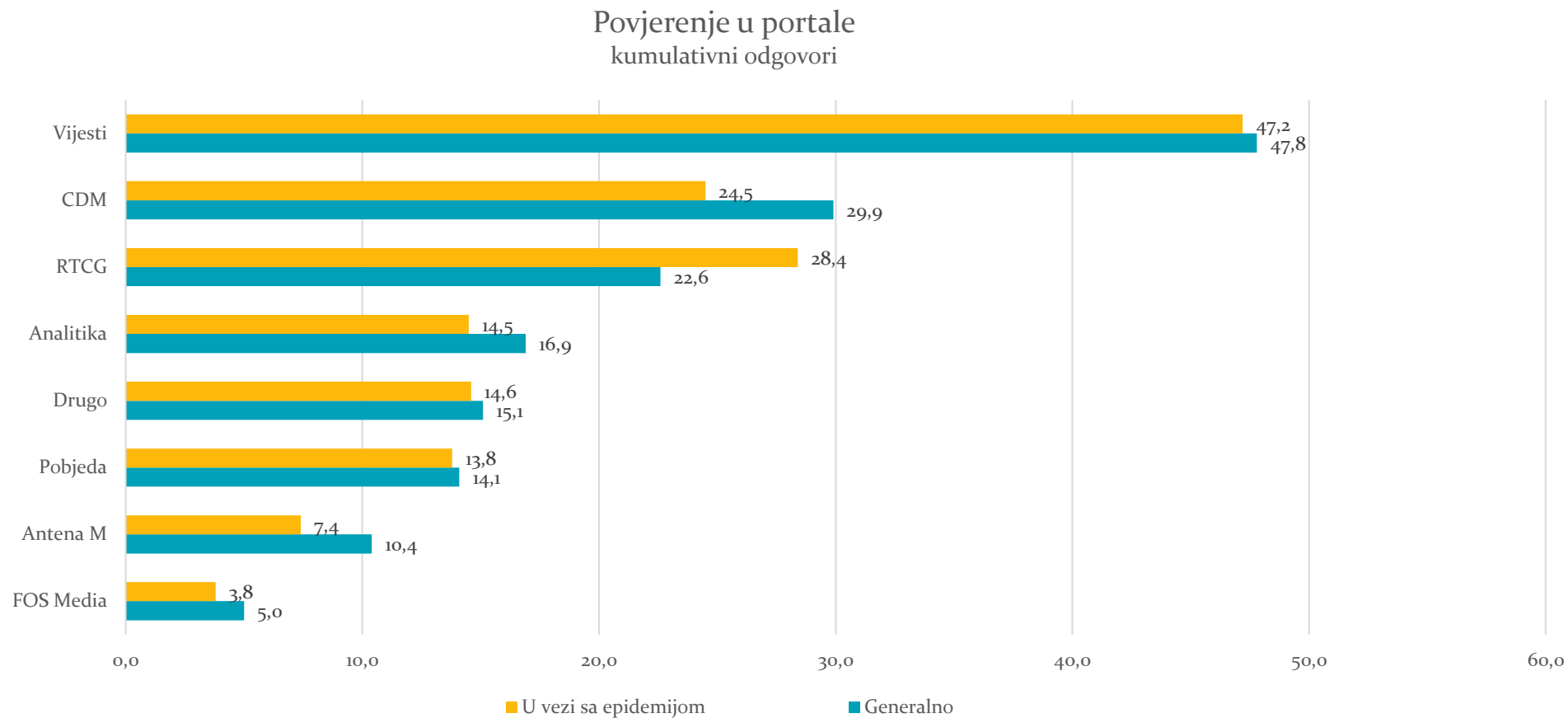
Provjera tačnosti informacija o koronavirusu
kumulativni odgovori

Kojoj od navedenih televizija najviše vjerujete, kada je riječ o informisanju o koronavirusu?

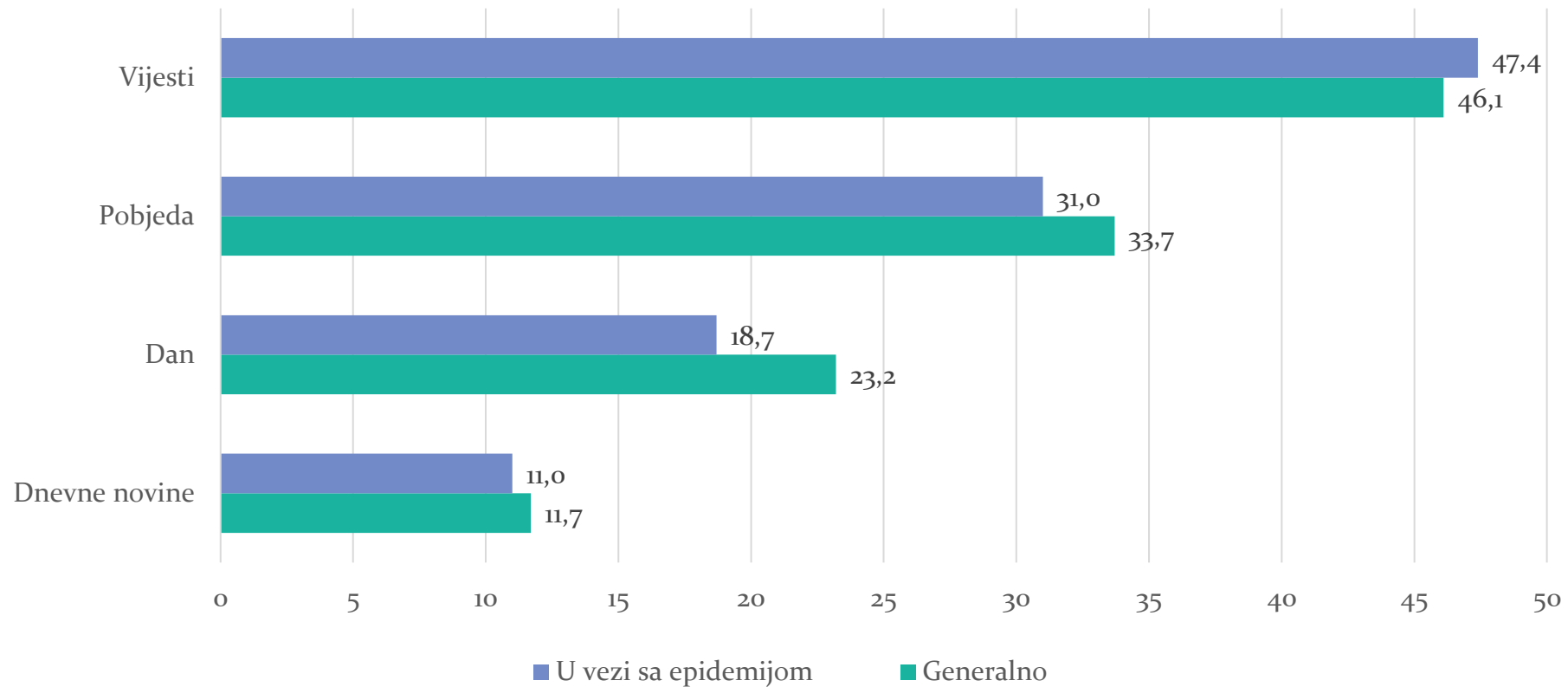

Kojim od navedenih portala najviše vjerujete kada je riječ o informisanju o koronavirusu?

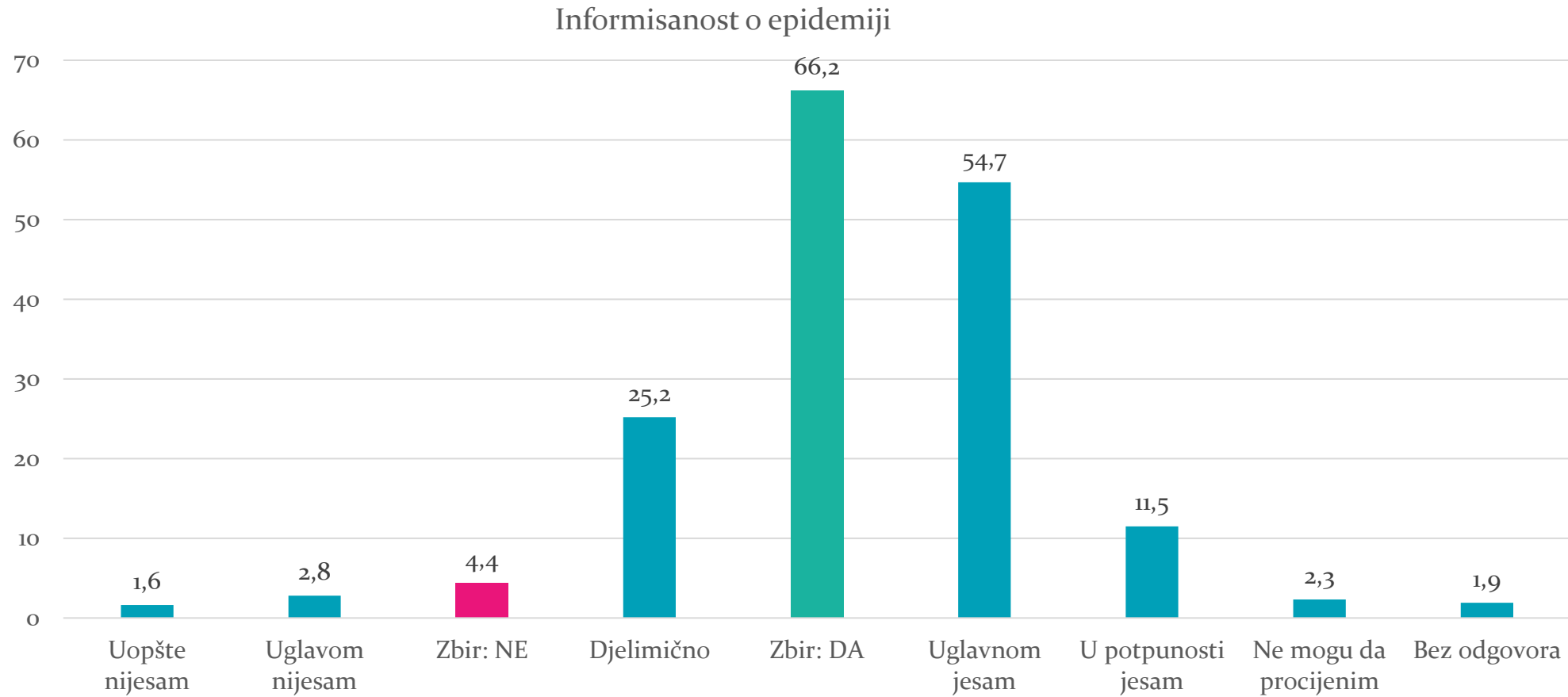

Kojim od navedenih štampanih medija najviše vjerujete kada je riječ o informisanju o koronavirusu?

Povjerenje u štampane medije
kumulativni odgovori

U kojoj mjeri smatrate da ste informisani o epidemiji koronavirusa?

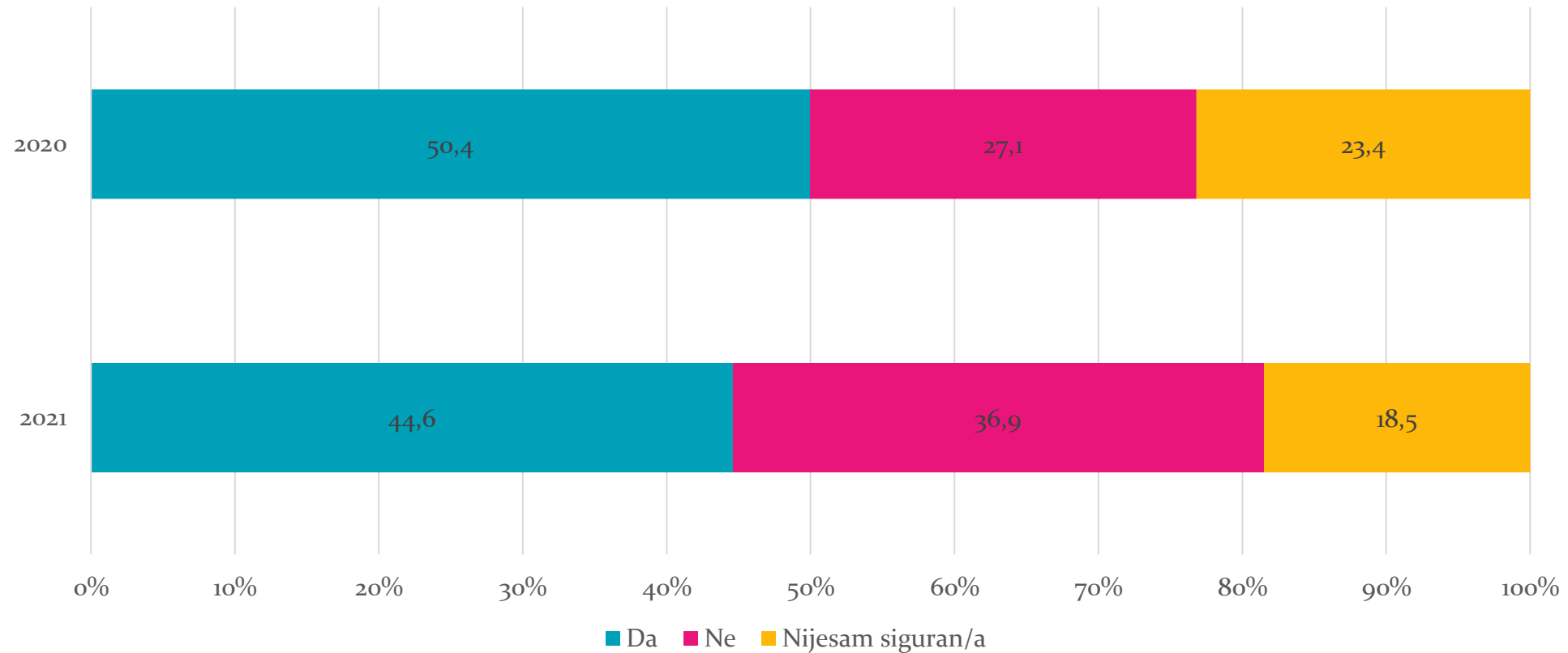
ODGOVORNOST I KONTROLA INFORMACIJA

ODGOVORNOST I KONTROLA INFORMACIJA

- Više od jedne trećine ispitanika (36.9%) ne zna za postojanje regulatornih tijela.
- Da nikada nijesu uputili žalbu povodom neke medijske objave navodi 88.1% ispitanika. 18.9% navodi da to nijesu uradili jer misle da ne bi bilo efektivno, dok 19.9% kao razlog navodi to što ne znaju kako i kome mogu uputiti žalbu.
- Polovina ispitanika (54.7%) smatra da je potrebno da država uvijek nadzire i kontroliše medijske sadržaje na internetu, sa ciljem zaustavljanja dezinformacija i lažnih vijesti.

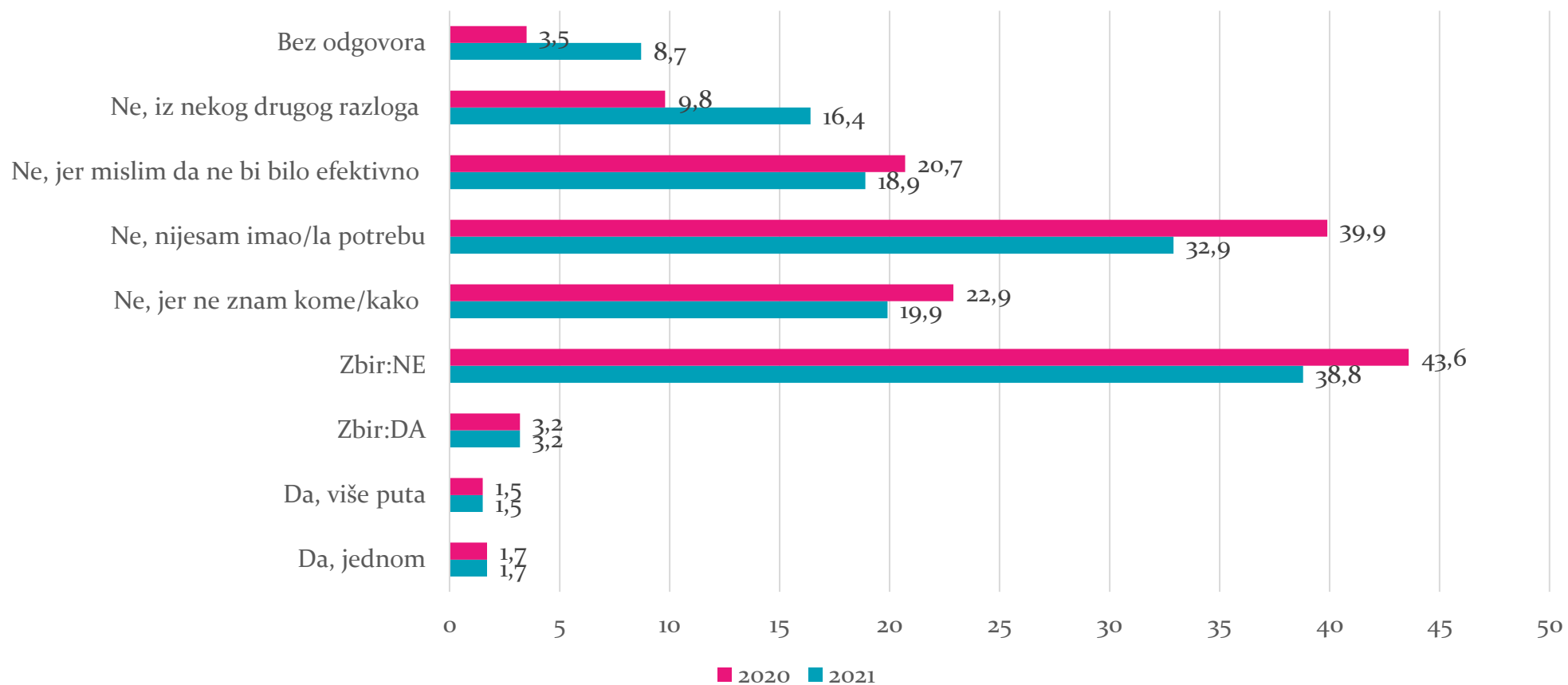
Da li znate da postoje regulatorna tijela kojima možete prijaviti medije ukoliko mislite da njihova objava krši profesionalna i etička pravila, ili nije primjerena iz nekog drugog razloga, uključujući i lažne vijesti?

Poznavanje regulatornih tijela

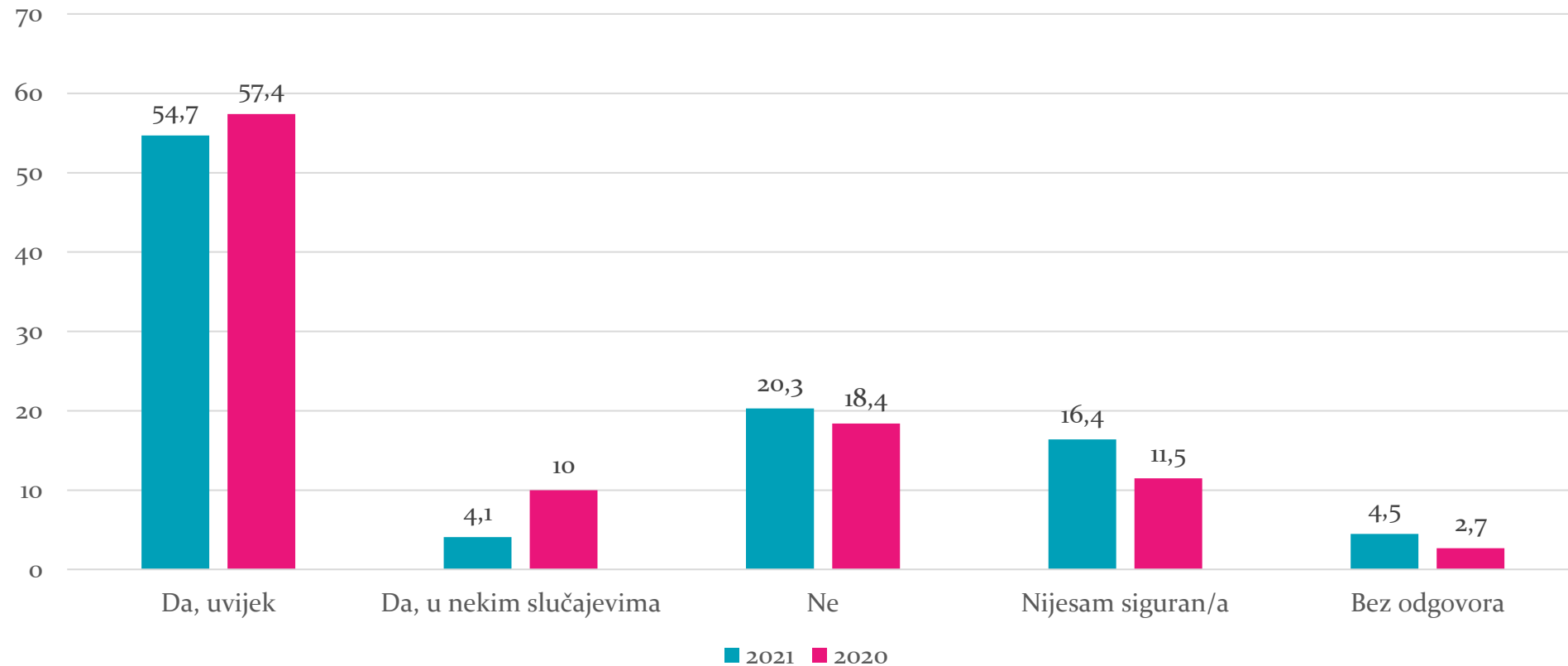
Da li ste ikada uputili žalbu regulatornim tijelima povodom sadržaja neke medijske objave?

Upućivanje žalbe na rad medija

Da li smatrate da država treba da nadzire i kontroliše medijske sadržaje na internetu kako bi se zaustavio plasman dezinformacija i lažnih vijesti?

Državni nadzor medijskog sadržaja na internetu

Ko snosi najveću odgovornost za edukovanje građana o medijskoj pismenosti?

Edukacija o medijskoj pismenosti
kumulativni odgovori

